

Sagsnr.	00.30.10-S00-4-15
Dato	29. februar 2016
Sagsbehandler	Annette Wendt

Budgetstrategi 2017-2020

1. Indledning

De store beslutninger omkring fastlæggelse af serviceniveau og den grundlæggende prioritering af ressourcerne sker i forbindelse med budgetlægningen.

Budgetstrategien er en beskrivelse af, hvordan budgetprocessen skal forløbe. Budgetstrategien er derfor grundlæggende en tids- og handleplan for den kommende budgetlægning.

Det er målet med budgetstrategien

- at give overblik over budgetprocessen,
- at opstille klare spilleregler for processen,
- at sikre, at der udarbejdes realistiske budgetter,
- at håndtere modsætninger og modsatvirkende mekanismer med henblik på at fremme de løsninger, som er de bedste ud fra en helhedsbetragtning,
- at skabe ejerskab til budgettet.

2. Forventninger til økonomien i 2017-2020

Budgetlægningen for 2017-20 tager udgangspunkt i det budget, der blev vedtaget sidste år.

Fra starten af budgetlægningen er der underskud i alle årene 2017-2020. Underskuddene er følgende:

2017:	49 mio. kr. (indeholder anlægsbudget på 181 mio. kr.)
2018:	12 mio. kr. (indeholder anlægsbudget på 93 mio. kr.)
2019:	82 mio. kr. (indeholder anlægsbudget på 128 mio. kr.)
2020:	55 mio. kr. (indeholder anlægsbudget på 100 mio. kr.)

Samlet er der underskud over de 4 år på 200 mio. kr. Underskuddet stammer fra omprioreringsbidraget ¹, som er indarbejdet i budgettet, men som der ikke er truffet modforanstaltninger til. Det valgte vi ikke at gøre for 2016, hvor vi fik en stor del af omprioreringsbidraget retur til fri prioritering i kommunerne. På det tidspunkt, hvor budgettet for 2016 blev vedtaget, var det stadig meget usikkert hvordan omprioreringsbidraget for 2017 ville blive fordelt, hvorfor der heller ikke blev truffet beslutning om modforanstaltninger for 2017 og frem. En yderligere årsag var, at vi allerede har trukket alle serviceområder 1% årligt i årene 2016-19 på baggrund af vores egen

¹ Omprioreringsbidraget udgør 1% af servicerammen og trækkes fra kommunerne ved at reducere det bloktilskud som kommunerne får. Det er regeringen som har indført omprioreringsbidraget for at give regeringen mulighed for prioritering af de offentlige ydelser på tværs af de tre sektorer, staten, regionerne og kommunerne. Kommunerne kan godt få en andel af omprioreringsbidraget tilbage. Det besluttes i de årlige økonomiforhandlinger i juni eller i finansloven i efteråret.

effektiviseringsstrategi. I de efterfølgende finanslovsforhandlinger er det vedtaget, at der trækkes det fulde omprioriteringsbidrag fra kommunerne fra 2017 og det kan ikke forventes, at kommunerne får noget tilbage til fri prioritering. Den del af bidraget som eventuelt vil komme retur til kommunerne, vil sandsynligvis blive givet til helt bestemte områder/indsatser.

I 2016 fik kommunerne et ekstraordinært finansieringstilskud på 3,5 mia. kr. Næstveds andel var 79 mio. kr. De tre foregående år har kommunerne fået 3 mia. kr. i finansieringstilskud. I årene 2017-20 er ligeledes budgetteret med at vi får et ekstraordinært finansieringstilskud på 79 mio. kr. årligt. Dette er ikke noget kommunerne er blevet lovet, så der er usikkerhed om vi fortsat får det. Vi forudsætter, at det ekstraordinære bidrag fortsætter frem til, der bliver lavet ny udligningsordning, som skal træde i kraft fra 1. januar 2018. Herefter er det meget tvivlsomt, om det ekstraordinære finansieringstilskud fortsætter. Set fra statens side er der ikke nogen god grund til at kommunerne får beløbet, eftersom der er loft over, hvad vi må bruge på både drift og anlæg. Det ekstraordinære finansieringstilskud ligger udover hvad kommunerne har brug for til at finansiere drifts- og anlægsrammen. Det ekstraordinære finansieringstilskud kan reelt kun bruges på enten at forøge kassebeholdningen eller nedbringe gælden og samlet set har kommunerne en høj likviditet.

Vi vurderer det som usandsynligt, at kommunerne ikke bliver kompenseret på en eller anden måde indtil den nye udligningsordning er klar. I givet fald vil kommunernes finansiering blive reduceret med det fulde omprioriteringsbidrag på 2,4 mia. kr. og det ekstraordinære finansieringstilskud på 3,5 mia. kr. på én gang. I alt 5,9 mia. kr.

Fra 1. januar 2018 skal der komme en ny udligningsordning, der som minimum skal tage højde for den store refusionsomlægning på arbejdsmarkeds og flygtningeområdet. I Næstved har vi et ønske om, at en ny udligningsordning vil ændre på andre af udligningskriterierne end arbejdsmarkedsområdet og flygtninge, så der bliver en mere rimelig udligning i landet. Der er flere kommune-grupperinger, som arbejder for en mere rimelig udligning; blandt andet Rimeligudligning.nu med 39 kommuner og Bedrebalance.dk med 62 kommuner. Næstved deltager i begge foraer. Kommer udligningsreformen alene til at omhandle refusionsomlægningen på arbejdsmarkedsområdet og flygtninge er det tvivlsomt, om Næstved vil få den store gevinst ud af det. Den forventede tidsplan for arbejdet er, at statsadministrationen vil fremlægge et forslag i 4. kvartal 2016, og at det vil komme til folketingsbehandling i 1. halvår 2017.

Til den positive side hører at direktionens råderumspulje på 15 mio. kr. årligt ikke er indarbejdet i budgettet. Råderumspuljen er tænkt som et egentligt økonomisk råderum til blandt andet udvikling og investering. Med den ubalance, der er udsigt til, kan råderumspuljen anvendes til at forbedre balancen.

+ = underskud; - = overskud Mio. kr.	Balance uden råderumspulje	Råderumspulje	Balance med råderumspulje
2017	49	-15	34
2018	12	-30	-18
2019	82	-45	37
2020	55	-60	-5

Samlet kan underskuddet på 198 mio. kr. nedbringes til 50 mio. kr. for de fire år tilsammen hvis hele råderumspuljen anvendes til at nedbringe underskuddet.

Såfremt finansieringstilskuddet bortfalder fra 2018, og vi heller ikke får en bedre udligning, vil ubalancen blive:

+ = underskud Mio. kr.	Uden råderumspuljen indregnet	Med råderumspuljen indregnet
2017	49	34
2018	91	61
2019	161	116
2020	134	74

Samlet for de fire år vil der blive underskud på 435 mio. kr., hvis råderumspuljen ikke indregnes til nedbringelse af underskuddene og 285 mio. kr. hvis råderumspuljen indregnes til nedbringelse af underskuddene.

Der er i øvrigt en vis usikkerhed om skatter og tilskud, lånoptagelse og udgifter på Arbejdsmarkedsområdet. På Arbejdsmarkedsområdet er der gennemført en refusionsreform fra 2016, som vi endnu ikke kender virkningen af, og vi ved derfor ikke om den er budgetlagt korrekt.

De overordnede nøgletal viser, at serviceniveauet i Næstved samlet skal ligge under landsgennemsnittet, da vores indtægter ligger under landsgennemsnittet. Der er ikke mulighed for at finansiere et serviceniveau, der svarer til landsgennemsnittet. Enkeltområder kan godt ligge over, hvis andre områder ligger tilsvarende under landsgennemsnittet for at opveje et højt prioriteret område.

De overordnede nøgletal i 2015 er:

Indtægtsniveauet er på 94,7 % af landsgennemsnittet

Udgiftsbehovet er på 99,6 % af landsgennemsnittet

Udgiftsniveauet er 95,2 % af landsgennemsnittet

3. Budgetprocessen i hovedtræk

Der udarbejdes et drifts- og anlægsbudget indenfor de rammer, der ligger i 2017-2020 i budgettet fra sidste år. Det vil sige, at der forventes vedtaget et budget med ca. 35-50 mio. kr. i underskud i 2017, afhængig af hvad byrådet beslutter, at råderumspuljen skal anvendes til. Der bør være balance i budgettet, men det er acceptabelt med underskud i 2017, for ikke at risikere at træffe unødvendige beslutninger om enten besparelser eller skatteforhøjelser, før den nye udligningsordning er vedtaget.

Udvalgenes driftsrammer fastlægges den 15. marts, og udvalgene skal lægge deres budget indenfor rammen. Udvalgene skal ikke fremlægge reduktionsforslag til drøftelse på budgetseminaret og kan tilsvarende heller ikke fremsætte udvidelsesønsker. Udvalgene skal beslutte deres eget budget indenfor rammen. Tilsvarende indenfor anlægsrammen.

Hvis der opstår ønsker til nye tiltag eller udgifter som følge af stigende udgiftspres, skal det finansieres inden for udvalgsrammen.

Budgetlægningen for 2017-20 består af

- udmøntning af 1% reduktionen (afsnit 4.1.2) ,
- sikre at budgetrammen kan overholdes (afsnit 4.1.3),
- etablering af råderumspulje på 15 mio. kr. via temaeffektiviseringer (afsnit 6),
- drøftelse af udvalgte temaer på budgetseminaret (afsnit 4.3),
- mulighed for at omprioritere anlægsprojekter indenfor anlægsramme (afsnit 4.2)
- formulering af politikområdemål (afsnit 4.4).

Budgetstrategiens krav er fastlagt, så den økonomiske politik kan overholdes fuldt ud i 2017, men der bliver ikke fuld overholdelse af den økonomiske politik i 2018-20. I overslagsårene skal der skabes balance, men beslutning om hvordan balancen skal skabes udskydes til budgetlægningen for 2018, hvor den nye udligningsordning er kendt.

Den økonomiske politik er

- Der skal ske en genopbygning af gennemsnitslikviditeten til minimum 175 mio. kr. inden udgangen af denne byrådsperiode.
- Der skal være et driftsoverskud på minimum 175 mio. kr. årligt.
- Der skal ske en nedbringelse af gælden med 100 mio. kr. fra ultimo 2014 til ultimo 2018. Målet er ekskl. lån til ældreboliger og flygtningeboliger.
- Uændrede skatteprocenter.
- Der skal arbejdes målrettet med effektiviseringer.

Oversigt over resultatet af budgetstrategien i forhold til den økonomiske politik

	Hvis råderumspuljen <u>ikke</u> anvendes til at reducere underskuddet	Hvis råderumspuljen anvendes til at reducere underskuddet
Likviditet på minimum 175 mio. kr.	Overholdes i 2017-18	Overholdes i 2017-19
Driftsoverskud på 175 mio. kr.	Overholdes i 2017	Overholdes i 2017
Nedbringelse af gælden med 100 mio. kr.	Overholdes	Overholdes
Uændrede skatteprocenter	Overholdes	Overholdes
Målrettet arbejde med effektiviseringer	Overholdes	Overholdes

Øversigt over hovedopgaverne i budgetlægningen

Opgave	Hvem	Hvornår
Budgetstrategi	Økonomiudvalget	8. februar + evt. 29. februar
Temamøde i byrådet om budgetstrategi og foreløbigt regnskab for 2015	Byrådet	29. februar
Budgetstrategi til orientering	Byrådet	15. marts
Temadag med MED-hovedudvalget	Byrådet og MED-hovedudvalget	13. april
Budgettering af drift og anlæg indenfor udvalgets ramme samt udarbejdelse af mål	Fagudvalgene	April-juni
Forberedelsesmøder (forberedelse til budgetseminaret)	Byrådet	18. august kl. 18-20 og 22. august kl. 18-20
Budgetseminar med orientering om status på budgetlægningen og orientering om og drøftelse af temaer.	Byrådet	25. august
1. behandling	Økonomiudvalget og Byrådet	13. september og 20. september
Frist for ændringsforslag	De politiske partier	26. september kl. 12.00
Forhandling om ændringsforslag og budgetforlig	De politiske partier	26.-28. september
2. behandling	Økonomiudvalget og Byrådet	4. oktober og 11. oktober

4. De konkrete krav til fagudvalgenes budgetlægning

4.1 Driftsbudgettet

4.1.1. Omfordelinger mellem områder

Omfordeling imellem udvalgene besluttet enten i forbindelse med godkendelse af budgetstrategien, eller ved at råderumspuljen anvendes på udvalgte områder.

Sidste år drøftede byrådet omfordeling på et temamøde i marts. Det blev på det tidspunkt besluttet, at der ikke skulle ske nogen omfordeling, men der skete en tilførsel af de frie midler fra råderumspuljen til udvalgte områder, som dermed betød en ændret vægtning af udgiftsområderne.

På baggrund af udfordringerne sidste år med at omprioritere, gennemføres der ikke nogen omfordelinger i forbindelse med vedtagelsen af budgetstrategien for 2017-2020. Som sidste år kan der ske en skævdeling af de frie midler fra råderumspuljen, hvis det besluttet, at den ikke anvendes til forbedring af balancen.

Råderumspuljen er beskrevet i afsnit 6.

4.1.2. 1% reduktionen

I effektiviseringsstrategien er fastlagt, at der skal gennemføres effektiviseringer for 45 mio. kr. årligt. 30 mio. kr. skal gennemføres som 1% reduktioner og 15 mio. kr. som temaeffektiviseringer mv. Effektiviseringsstrategien er vedtaget for 2016-19.

1% reduktionen udgør ca. 30 mio. kr. og er beregnet af serviceudgifterne.

Det er udvalgene, som beslutter, hvordan effektiviseringen skal udmøntes. Det kan ske ved, at alle udvalgets nettodrifsbudgetter (politikområder/virksomheder/centre) reduceres med 1%, eller ved at nogle budgettrammer reduceres med mere end 1% og andre med mindre end 1%.

De udvalg som sidste år, kun traf beslutning om fordelingen i 2016, forelægges en ny sag om udmøntning af 1%-reduktionen på deres udvalgsområde. Administrationens oplæg til udvalgene vil igen i år være, at der effektiviseres ligeligt på alle områder, hvor der kan gennemføres effektiviseringer. Der er delområder, hvor kommunen ikke har indflydelse på opgaveløsningen og dermed heller ikke på udgiften. Disse områder udelades, og derfor bliver administrationens oplæg til nogle udvalg, at der effektiviseres for mere end 1% på nogle af udvalgets områder.

En række effektiviseringsmuligheder ligger mellem to eller flere politikområder. Det er vigtigt, at også tværgående effektiviseringsmuligheder inddrages i arbejdet. I arbejdet med effektivisering er det vigtigt at se opgaven i sin helhed. Dette er for at undgå, at effektiviseringer i en afdeling skaber merarbejde andre steder. Udvalgene kan også vælge at foretage dele af effektiviseringerne ved konkrete effektiviseringsprojekter, dog ikke de effektiviseringsprojekter som er udvalgt som temaeffektiviseringer, da disse indgår i råderumspuljen på 15 mio. kr.

Da der er tale om effektiviseringer, hvor serviceniveauet som udgangspunkt ikke påvirkes, skal effektiviseringerne ikke dokumenteres i budgetlægningsprocessen i overensstemmelse med effektiviseringsstrategien.

Effektiviseringskravet er beregnet af nettodrifsbudgettet og er 1% på alle områder. Det betyder, at der er taget hensyn til områder, der har en del af udgifterne indtægtsdækket enten via brugerbetaling, fx forældrebetaling i daginstitutioner eller betalinger fra andre kommuner. På områder med indtægter vil der være behov for at udarbejde effektiviseringsforslag på 1% af bruttodriftsudgifterne, hvilket samtidig også vil medføre en reduktion på 1% af indtægterne. Forskellen mellem områder med indtægter og områder uden indtægter er på antallet af ansatte i kommunen, idet antallet af stillinger, der vil skulle reduceres for at give en effektiviseringsgevinst på én million kr., er større på et indtægtsdækket område end på et ikke indtægtsdækket område.

Arbejdsmarkedsområdets andel af 1% reduktionen er forholdsvis begrænset, da reduktionen er fordelt efter serviceudgifter, som der ikke er ret mange af på arbejdsmarkedsområdet. Arbejdsmarkedsområdet har udover budgettet på 12,8 mio. kr. til serviceudgifter også et budget på 1,1 mia. kr. til overførselsudgifter. Det er et mål, at udgiftsniveauet på hele Arbejdsmarkedsområdet skal ned på landgennemsnittet. Beskæftigelsesudvalget har et øget fokus på mulighederne for at reducere udgifterne på området. Derfor er 25 mio. kr. ud af Beskæftigelsesudvalgets budget i 2016 placeret i en reservepulje, som kun kan frigives efter

politisk beslutning i Beskæftigelsesudvalget. I regnskab 2014 lå Næstved ca. 70 mio. kr. over landsgennemsnittet. Ved den seneste budgetkontrol forventes at Næstved i regnskabet for 2015 vil ligge ca. 35 mio. kr. over landsgennemsnittet, og i budget 2016 ligger Næstved ca. 46 mio. kr. over landsgennemsnittet. Hvis vi kommer nærmere landsgennemsnittet, vil der opstå en gevinst.

Udvalgene kan ikke anvende de effektiviseringsprojekter, som er udvalgt som tema-effektiviseringer, da disse indgår i råderumspuljen på 15 mio.kr.

4.1.3 Budgetproblemer

Fra budget 2016 er budgetterne på det specialiserede socialområde genoprettet og de overførte underskud eftergivet. Der forventes derfor ikke at være områder med budgetproblemer. Opstår der alligevel et budgetproblem, skal det løses af udvalgene selv. Udvalgene må gerne løse budgetproblemer ved at flytte mellem udvalgets politikområder. Der kan ikke fremsendes ønsker om udvidelser til budgetseminaret, og tilsvarende skal udvalgene heller ikke fremsende reduktionsforslag.

4.1.4 Takster

Fagudvalgene skal behandle forslag til takster som en del af udvalgsbehandlingen i april-juni. Taksterne skal endeligt godkendes af Byrådet ved 2. behandlingen.

Hvor det er muligt, er det tilladt at forslå en ændring i taksterne udover prisfremskrivning. Et merprovenu ved forøgede takster bliver på udvalgets område, og omvendt skal et tab på reduktion af takster finansieres af udvalget.

4.1.6 Driftsrammer

Udvalgene har den samme driftsramme som besluttet sidste år, dog korrigeret for 1% reduktionen fra afsnit 4.1.2, tekniske korrektioner fra afsnit 5 samt råderumspuljen fra afsnit 6.

Driftsrammerne er pr. udvalg. Udvalgene kan frit flytte budget imellem de politikområder, der hører til udvalget.

Udvalgene skal udarbejde et budgetforslag indenfor driftsrammen. Det kan betyde, at der skal ske omprioriteringer indenfor udvalgets område, såfremt det nuværende service- og aktivitetsniveau ikke kan finansieres indenfor udvalgsrammen.

Nedenstående tabel viser skematisk, hvordan driftsrammen fastsættes:

Udregning af driftsramme

Sidst vedtagne budget (fra budgetoverslagsår 1 fra budget 2016) med nedenstående mulige ændringer:

- +/- Tekniske korrektioner (kan både reducere og forøge) – se afsnit 5
- 1% Reduktionen – se afsnit 4.1.2
- Råderumspuljen (Temaeffektiviseringer) – se afsnit 6

Ny driftsudvalgsramme til budget 2017

Driftsrammerne meldes ud den 15. marts og indeholder tekniske korrektioner punkt a-e i afsnit 5, mens tekniske korrektioner i punkt f-k i afsnit 5 samt råderumspulje først kan beregnes senere i processen.

For Beskæftigelsesudvalget fastlægges rammen i august. Der udarbejdes et administrativt oplæg til ramme inden d. 4. august. Oplægget behandles på Beskæftigelsesudvalget og Økonomiudvalget d. 15. august. Det er Økonomiudvalget, som fastlægger rammen.

For Aktivitetsbestemt medfinansiering fastlægges rammen i august. Der udarbejdes et administrativt oplæg inden d. 1. august. Oplægget behandles på Sundheds- og Psykiatriudvalget d. 8. august og Økonomiudvalget d. 15. august. Det er Økonomiudvalget, som fastlægger rammen.

Kommunerne får 1 mia. kr. til ældreområdet til værdighedspolitik. Næstveds andel er 15 mio. kr. Beløbet tilfalder ældreområdet oveni driftsrammen.

Direktionen udarbejder oplæg til råderumspulje inden 1. august.

4.2 Anlægsbudgettet

Hvert udvalg har en anlægsramme svarende til summen i 2017-20 fra det vedtagne 10-årige anlægsbudget fra sidste år. Der foretages ingen prisfremskrivning af anlægsbudgettet.

Udvalgene må ændre anlægsprojekter – også imellem politikområder – men den samlede anlægssum i perioden 2017-2020 skal overholdes. Hvis ændringerne betyder højere afledte driftsudgifter, skal det finansieres indenfor udvalgets driftsramme.

Ejendomsudvalget kan ikke flytte anlægsbeløb fra energibesparende foranstaltninger til andre formål, da de er fuldt ud lånefinansieret. Ligeledes kan Økonomiudvalget ikke flytte anlægsbeløb fra jordkøb, som er lånefinansieret med 85%.

I 2020 er der kun budgetteret med 84 mio. kr. i det 10-årige anlægsbudget. Det er forudsat, at dette forøges til 100 mio. kr. og, i de forventede balancesummer i afsnit 2 indgår de 100 mio. kr. De yderligere 16 mio. kr. fordeles ikke på udvalgenes rammer men afsættes i ét puljebeløb. Der sker først en prioritering af beløbet ved næste gennemgribende 10-årig anlægsbudgettering, som forventes at blive gennemført i det første år i næste valgperiode.

Anlægsniveauet i Næstved er relativt lavt. Gennemsnitskommunen har i 2016 budgetteret med 2.630 kr. pr. indbygger, svarende til ca. 215 mio. kr. i Næstved. Næstveds anlægsbudget udgør pr. indbygger i

2017: 2.201 kr.

2018: 1.131 kr.

2019: 1.553 kr.

2020: 1.215 kr.

En af årsagerne til det forholdsvis lave anlægsbudget er de relativt beskedne budgetbeløb til vedligeholdelse af veje og bygninger.

Anlægsbudgettet drøftes på budgetseminaret.

4.3 Temaer på budgetseminaret

Budgetseminaret afholdes på én dag, idet der ikke skal ske en grundlæggende prioritering af hverken drift eller anlæg.

På budgetseminaret vil, udover den økonomiske balance, blive drøftet følgende temaer:

- Anlægsbudgettet, herunder budgettering af vedligeholdelse af veje og bygninger.
- Temaanalyserne.
- Vandkulturhus.
- Børn og Unge og tidlig indsats.
- Arbejdsmarkedsområdet og flygtningesituationen.

4.4 Mål

I 2014 blev der besluttet 4 visionsmål, som gælder for hele byrådsperioden.

Visionsmålene skal danne udgangspunkt for den øvrige målformulering. Fagudvalgene udarbejder få mål for politikområderne. Målene er primært 2-årige og kan enten være rettet mod fagudvalgets område eller have tværgående karakter. Økonomiudvalget beslutter hvilke mål, der skal have tværgående karakter. Mål for politikområderne besluttet af fagudvalgene senest i juni 2016.

Der skal være 1-2 mål for hvert politikområde. Da målene kan være 2-årige, kan målene være de samme som sidste år, hvor årets milepæle er ændret. Målene beskrives i foruddefineret skema .

Politikområdemålene skal være finansieret indenfor udvalgets ramme.

5. Tekniske korrektioner

Der korrigeres for følgende:

- a) Pris- og lønfremskrivning og efterfølgende konsekvensrettelser for takster og ældreboliger som følge af ny pris- og lønfremskrivning. Der budgetteres efter KL's skøn for pris- og lønudvikling. Udviklingen i priser og lønninger indgår i aftalen mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi. Ved øgede pris- og lønstigninger tilføres kommunerne yderligere bloktilskud, mens bloktilskuddet reduceres, hvis stigningen i priser og lønninger reduceres.
- b) Demografi på dagpasning, undervisning, ældre, handicappede og psykiatri.
- c) Faktisk beregning på tjenestemandspensioner.
- d) Korrektion at nettoindtægter for købte og solgte jorde og bygninger.
- e) Fejlbudgetteringer – dvs. hvor der fejlagtigt ikke er budgetteret i overensstemmelse med politiske beslutninger. Der korrigeres i både op- og nedadgående retning. Positive budgetfejl kan altså ikke anvendes af områderne selv til at dække budgetproblemer.
- f) Arbejdsmarkedsområdet - nyt budgetforslag ud fra KL's og egne skøn. Der er sket en refusionsomlægning fra 1. januar 2016, som er indarbejdet i budgettet efter bedste skøn. Der er en vis risiko for, at budgetteringen af refusionsomlægningen ikke har været korrekt. Der vil således kunne ske en ændring af budgettet på arbejdsmarkedsområdet pga. ændring i antal modtagere, men også pga. fejlbudgettering af refusionsomlægningen.

- g) Aktivitetsbestemt medfinansiering – nyt budgetforslag ud fra KL´s og egne skøn.
- h) Ændringer som følge af lov- og cirkulæreprogram. Der er som noget nyt fra budget 2016 indført en automatisk korrektion af budgetterne svarende til Næstveds andel af bloktilskuddet, uanset om de reelle mer-/mindreudgifter i Næstved er anderledes. Automatiseringen indføres, fordi det er vanskeligt at beregne de præcise konsekvenser. Der korrigeres ikke for ændringer, der udgør mindre end 0,02% af nettobudgettet på et politikområde. Eventuelle særlige ændringer med store beløbsmæssige ændringer tages op til særskilt beslutning. De samlede lov og cirkulæreændringer godkendes af Økonomiudvalget i august.
- i) Ændringer på skat, tilskud og udligning samt renter og lån
- j) Forrentning af mellemværende med Affald og Rotter sker med den gennemsnitlige obligationsrente december 2015 på 1,1%.
- k) Justering af budgetforslag på forsyningsområderne Affald og Rotter.

De tekniske korrektioner er ikke nødvendigvis udgiftsneutrale. Over- eller underskud indgår i balancen til budgetseminaret.

6. Råderumspuljen

Der skal skaffes 15 mio. kr. netto i råderumspuljen. Råderumspuljen fremskaffes ved temaeffektiviseringer.

Temaeffektiviseringerne til 2017 er besluttet. Disse er:

- Effektivisering af den administrative opgaveløsning.
- Bedre udnyttelse af indkøbsaftaler "Compliance".
- Implementering af initiativer på sygedagpenge- og aktiveringsområdet til nedbringelse af udgiftsniveauet.
- Fokus på afbureaukratisering skaber rum for kerneopgaven.
- Tværgående puljer.

Temaeffektiviseringerne skal være færdigbeskrevet i juni måned.

Inden august måned udarbejder administrationen et notat, hvor det vurderes, hvilke projekter det er relevant at udpege som temaeffektiviseringer til næste års budgetlægning – med økonomisk virkning fra 2018.

7. Lån

Lånoptagelse

Der indgår følgende lånoptagelse i opstartsbalancen:

<i>I hele 1.000 kr., i løbende priser</i>	2017	2018	2019	2020
Lån til jordkøb	-4.250	-4.250	-4.250	-4.250
Energibesparende foranstaltninger	-5.400	-5.400	-5.400	-5.400
Forudsat lånedispensation	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Lånoptagelse i alt	-39.650	-39.650	-39.650	-39.650

Vi er ikke sikre på at få lånedispensation. Sandsynligheden for, om vi kan få det eller ej, afhænger af hvor store lånepuljer, der bliver aftalt mellem regeringen og KL i de enkelte år. Bliver der en lånepulje til kommuner med lav likviditet, som der har været de sidste to år, vil vi have store chancer for at få den budgetterede lånedispensation.

Der er årligt budgetteret med større afdrag end lånoptagelse, således at der sker en reduktion af gælden med 104 mio. kr. fra udgangen af 2014 til udgangen af 2018, som er den periode den økonomiske politik omfatter. Målet opgøres uden lån til ældreboliger og flygtningeboliger.

8. Høring om budgettet

Høring foregår på kommunens hjemmeside www.naestved.dk/budget2017, hvor alt budgetmaterialet løbende offentliggøres.

Alle høringssvar er offentlige. Høring af MED-organisationen foregår ligeledes på kommunens hjemmeside, hvor høringssvar skal indtastes.

Der afholdes temadag med Byrådet og MED-hovedudvalget i april måned. Derudover kan fagudvalgene inddrage MED-områdeudvalgene i budgetlægningen i foråret – inddragelse kan dels omhandle 1%-reduktionen og dels omhandle omprioriteringer som følge af budgetproblemer.

9. Materiale til budgetseminaret i august

Økonomiudvalget behandler budgetbalancen mv. den 15. august. Herefter kan materialet til budgetseminaret færdiggøres. Materialet vil være klar i elektronisk form den 17. august.

Der afholdes informationsmøder om materialet den 18. og 22. august kl. 18-20.

Bilag 1 - Tidsplan for budgetprocessen for budget 2017

Aktivitet	Tidsfrist	Ansvarlig
Budgetstrategi 2016	Direktionen 26. januar og 2. februar Økonomiudvalget den 8. februar og 29. februar Byrådet 15. marts (til orientering)	Center for Økonomi og Analyse, Direktionen mv.
Temamøde om budgetstrategien for 2016, og foreløbigt regnskab for 2014	29. februar kl. 16.00-21.00	Center for Økonomi og analyse, Direktionen
Høring på hjemmesiden, mulighed for at afgive høringssvar	Marts-oktober <i>(ingen frister – materialet kopieres ikke til politikerne, men er offentlig tilgængeligt på hjemmesiden hele perioden)</i>	Center for Økonomi og Analyse
Temadag med MED-hovedudvalget og byrådet	13. April kl. 17-20	Center for Økonomi og Analyse
Behandling af budgetstrategi på MED-hovedudvalg	24. februar	Center for HR og personale
Center for Økonomi står til rådighed i budget-drøftelser i de politiske grupper.	April – september	Center for Økonomi
Behandling af budgetforslag. - Fordeling af 1% reduktionen, - eventuelle budgetproblemer og løsning heraf, - mulighed for omprioritering af anlæg - temaer - takster - Politikområdemål	2 udvalgsbehandlinger i april-juni. Valg af udvalgsmøder planlægges af Center for Økonomi og Analyse og Fagcentrene i samarbejde	Center for Økonomi og Analyse og fagcentrene
Fagudvalgenes budgetmateriale lægges på hjemmesiden til budgethøring	Umiddelbart efter afholdt møde	Center for Økonomi og Analyse
Behandling af program, totalbudget mv. til	15. august	Økonomiudvalget

budgetseminaret		
Sidste frist for materiale til budgetseminaret	16. august	Center for Økonomi og Analyse
Materiale til budgetseminaret er elektronisk tilgængeligt	17. august	Center for Økonomi og Analyse
Budgetseminar for MED udvalgene	18. august kl. 12-16	Center for Økonomi og Analyse
Informationsmøder for politikerne	Den 18. og 22. august. Begge dage kl. 18-20	Direktionen, Center for Økonomi og Analyse
Budgetseminar Byråd	25. august	Byrådet deltager, Center for Økonomi og Analyse planlægger, samler og udsender materialet
Fællesmøde, MED-hovedudvalget og byråd	25. august (1 time)	MED-hovedudvalget's Høringssvar præsenteres for byrådet.
Høring af MED-udvalg	Senest d. 12. august afhængigt af mødeplanerne.	MED-udvalg indtaster høringssvar på nettet
1. behandling, herunder godkendelse af politikområdemål af tværgående karakter.	12. september	Økonomiudvalget
1. behandling	20. september	Byrådet
Frist for fremsættelse af politiske ændringsforslag	26. september kl. 12.00	Byrådet
2. behandling	3. oktober	Økonomiudvalget
2. behandling	11. oktober	Byrådet
Teknisk færdiggørelse	Oktober – november	Center for Økonomi og Analyse